

Javaslat a

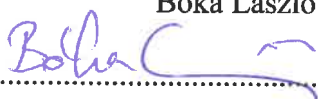
„[Janikovszky Éva¹]”

települési/tájegységi/ágazati²

értéktárba történő felvételéhez

Készítette:

Bóka László

..... (aláírás)

Budapest, Erzsébetváros, 2023.06.14.

(P. H.)

¹ Kérjük, adja meg a nemzeti érték pontos megnevezését.

² Kérjük, húzza alá a megfelelőt.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Szücs Balázs alpolgármester

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Szücs Balázs alpolgármester

Levelezési cím: 1073 Budapest, Erzsébet körút 6.

Telefonszám: -

E-mail cím: szucs.balazs@erzsebetvaros.hu

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: Janikovszky Éva életműve

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:³:

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☐ <u>kulturális örökség</u>	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus és vendéglátás	

a szakterületi besorolás indokolása: irodalomtörténet

3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték:

- ☐ igen
amely nemzetiség:⁴

- ☐ nem

4. A nemzeti érték fellelhetőségének helye:

Budapest, VII. kerület, Erzsébetváros, Bajza utca 8.

5. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:

☐ települési

☐ tájegységi

☐ ágazati

amely értéktár neve: Erzsébetvárosi Értéktár

6. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása, a megjelölt szakterületi kategória indokolása (amennyiben nemzetiséghez kapcsolódó érték, a nemzetiségi vonatkozások, a nemzetiséghez való kötődés bemutatása):

A Bajza utca 8-as számú a házban élt és alkotott Janikovszky Éva (1926-2003) Kossuth díjas író, „Erzsébetváros díszpolgára” 1955-től haláláig. 1953–1957 között az Ifjúsági

³ Egy szakterületenkénti kategória megjelölése lehetséges.

⁴ Kérjük, jelölje és nevezze meg, amennyiben magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó az érték.

(később Móra) Könyvkiadó lektora, majd főszerkesztője lett egészen 1987-ig. 1978-tól, megalakulásától 1995-ig elnöke volt az IBBY (Gyermekkönyvek Nemzetközi Tanácsa) magyar bizottságának. Elnökségi tagja volt az UNICEF Magyar Bizottságának, 1991-től elnöke volt a Staféta Alapítvány kuratóriumának (a hátrányos helyzetű gyerekek továbbtanulásának biztosításáért), 1996-tól elnöke volt az Írószövetség Gyermekirodalmi szakosztályának. A mai napig Ő a magyar gyermekirodalom meghatározó arca és azonosítási pontja. Könyveit mind itthon, mind külföldön újra és újra kiadják és művei a színpadokon a mai napig jelen vannak.

7. Indokolás az értéktárba történő felvétel mellett:

Az író, aki Erzsébetváros díszpolgára, közel 50 éven át lakott és alkotott Erzsébetvárosban.

8. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

https://www.libri.hu/szerzok/janikovszky_eva.html

[Film Janikovszky Éva életútjáról - YouTube](#)

[Janikovszky Éva: Velem mindig történik valami - Ha mihozzánk vendég jön - YouTube](#)

[Janikovszky Éva: Velem mindig történik valami \(könyv\) - hangos diafilm /AndyWheel - YouTube](#)

[Janikovszky Éva élete és munkássága röviden \(antikvarium-konyv.com\)](#)

[Könyvek \(mora.hu\)](#)

[Janikovszky Éva – Wikipédia \(wikipedia.org\)](#)

9. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: nincs

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés *m*) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek: Porogi Dorka, BTK ITI, tudományos segédmunkatárs
3. A javaslatban megadott adatok kezelésére, illetve a benyújtott teljes dokumentáció, - ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználására is - vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat
4. A nem saját készítésű dokumentumok szerepeltetése esetén az adott dokumentum tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata a szabad felhasználásról

Szakmai ajánlás az Erzsébetvárosi Értéktárba

JANIKOVSZKY ÉVA (1926 – 2003)

Janikovszky Éva a magyar gyerekirodalom kiemelkedő alakja, írásai a 60-as évektől kezdődően máig népszerűek, nemcsak itthon: könyveit 36 nyelvre fordították le. Kucsics Évaként született Szegeden, felnőttkorában első művét Kispál Évaként publikálta, majd később fölvette férje, Janikovszky Béla nevét. 1954-ben kezdett dolgozni az Ifjúsági – később: Móra – Könyvkiadónál mint lektor, tíz évvel később a kiadó főszerkesztője lett, innen ment nyugdíjba, de haláláig munkatársa maradt. A kiadó egykori igazgatója, Fazekas Anna biztatta először írásra, így jelent meg 1957-ben a Csip-csup című gyerekkönyv, majd két lányregényt követően (Szalmaláng, Aranyeső) 1962-ben a Te is tudod? és utána néhány évente az újabb és újabb rendkívüli humorú gyerekmonológok, melyekhez mind Réber László készítette a rajzokat: Ha én felnőtt volnék (1965), Akár hiszed, akár nem (1966), Felelj szépen, ha kérdeznék (1968), Málnaszörp és szalmaszál (ebből készült az Égigérő fű című film), Kire ütött ez a gyerek? (1974), A nagy zuhó (1976) stb. 1973-ban az NSZK-ban az Év Gyermekkönyv díját nyerte el a Ha én felnőtt volnék. Janikovszky és Réber együttműködése során kivételes képeskönyvek készültek, egyszerre gyerekeknek és felnőtteknek szólók, ritka összjátékai szövegnek és rajznak. Rigó Béla szerint „a Janikovszky-Réber könyvek világsikerének egyik titka, hogy a szófukar író rátalált a vonalfukar grafikusra.” A képeskönyvek nemcsak a Kádár-korszak hétköznapijait mutatják fel, de egy polgári családi otthont is ismerőssé tesznek az olvasó számára.

Az életmű legjobb, legragyogóbb darabjai ezek a kisregény-szerkezetű gyerek- és kamaszmonológok. Janikovszky írásaiból egyetlen hang szól (monográfusa, Komáromi Gabriella szerint már gyerekkori naplóiban szinte készen áll, fölismerhető ez a hang), mely a mindennapi beszéd egyszerűségével hat, ám ez az egyszerűség rafinált: a monológforma sokszor dialógusokat rejt magában, iróniával mutat rá felnőttek által használt, közhelyes nyelvi panelekre, így humorral és szeretettel, de határozottan kritikai megközelítésbe helyezi a jelenségeket és tekintélyeket.

1978 után egyre sűrűbben jelentkezik felnőtteknek szóló írásokkal is, ezek gyűjteményben később jelennek meg pl. Mosolyogni tessék (1998), Ájálvjú (2000), Ráadás (2002). Tarján Tamás irodalomtörténész az életmű legjobbjának a gyerek- és felnőttirodalom határán álló Cvikkedlit (1999) tartja.

Porogi Dorka

BTK ITI, tudományos segédmunkatárs

Budapest, 2023. május 26.

Forrás: <https://www.facebook.com/janikovszkyeva>